

Občanské průkazy

Lhůty pro vyřízení

- **občanský průkaz** se vyhotoví **do 30 dnů** ode dne podání žádosti, anebo za správní poplatek ve zkrácené lhůtě, a to **v pracovních dnech do 24 hodin, nebo do 5 pracovních dnů**,
- **dočasný občanský průkaz** vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností **do 5 pracovních dnů** ode dne podání žádosti.

Kdo a za jakých podmínek

O vydání občanského průkazu žádá:

- občan starší 15 let,
- za občana mladšího 15 let jeho zákonný zástupce, poručník, opatrovník, pěstoun, osoba, které byl občan mladší 15 let svěřen do osobní péče, nebo ředitel zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ředitel zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- za občana staršího 15 let, kterému byl jmenován opatrovník z důvodu, že mu jeho zdravotní stav působí obtíže při hájení jeho práv, žádá tento opatrovník, umožňuje-li to rozsah jeho působnosti,
- za občana staršího 18 let může o vydání občanského průkazu požádat rovněž člen domácnosti, jehož oprávnění zastupovat bylo schváleno příslušným orgánem veřejné moci.

Jak a kam se obrátit

Občan může požádat o vydání občanského průkazu u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze u kteréhokoliv úřadu městské části Prahy 1 až 22 (bez ohledu na místo trvalého pobytu). Vydávajícím úřadem bude ten obecní úřad obce s rozšířenou působností, u něhož občan podá žádost o vydání občanského průkazu.

Žádost o vydání občanského průkazu ve zkrácené lhůtě lze podat u **Ministerstva vnitra** nebo u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze u kteréhokoliv úřadu městské části Prahy 1 až 22. U občanského průkazu vydávaného ve zkrácené lhůtě je vydávajícím orgánem také **Ministerstvo vnitra**, je-li u něj podána žádost o vydání občanského průkazu.

Co předložit k podání žádosti

K vydání prvního občanského průkazu občanovi, který má trvalý pobyt na území České republiky, se předkládá:

- rodný list, a vzniknou-li pochybnosti o státním občanství, rovněž doklad o státním občanství občana, nebo
- cestovní pas České republiky se strojově čitelnými údaji a s nosičem dat s biometrickými údaji.

K vydání prvního občanského průkazu po nabytí státního občanství, se předkládá:

- rodný list,
- doklad o státním občanství České republiky.

K vydání prvního občanského průkazu občanovi, který nemá trvalý pobyt na území České republiky, nebo po ukončení pobytu v cizině se předkládá:

- rodný list a doklad o státním občanství České republiky, nebo
- cestovní pas České republiky se strojově čitelnými údaji a s nosičem dat s biometrickými údaji.

K vydání prvního občanského průkazu občanovi, jehož svéprávnost byla omezena, se předkládá:

- rodný list občana, jemuž má být občanský průkaz vydán, doklad o státním občanství České republiky, vzniknou-li důvodné pochybnosti o tomto údaji, nebo cestovní pas

- rozhodnutí o omezení svéprávnosti,
- občanský průkaz nebo cestovní doklad opatrovníka,
- veřejná listina, která zakládá nebo potvrzuje oprávnění podat žádost za občana.

K vydání nového občanského průkazu se předkládá dosavadní občanský průkaz.

Občan, který nemůže předložit dosavadní občanský průkaz, je povinen předložit:

- rodný list, a vzniknou-li důvodné pochybnosti o jeho státním občanství, rovněž doklad o státním občanství České republiky, nebo
- průkaz totožnosti; průkazem totožnosti se rozumí doklad, který je veřejnou listinou a ve kterém jsou uvedeny údaje o žadateli, včetně jeho podoby a státního občanství České republiky, umožňující identifikovat tohoto žadatele.

Doporučujeme požádat 30 dnů před skončením platnosti dosavadního občanského průkazu. Pokud bude občanský průkaz při podání žádosti již neplatný, nelze jím prokazovat zapsané údaje a bude vyžadován rodný list, popř. další doklady.

Jedná-li se o vydání **dočasného občanského průkazu** (bez strojově čitelných údajů) občan předkládá:

- vyplněnou žádost o vydání občanského průkazu;
- dvě stejné fotografie, které zobrazují jeho podobu
- doklad o státním občanství České republiky

Občan, jemuž byl vydán dočasný občanský průkaz (bez strojově čitelných údajů), předkládá při podání žádosti o vydání občanského průkazu:

- dočasný občanský průkaz a
- rodný list.

Doklady musí být předloženy v originále, ověřeném opise nebo ověřené kopii.

Občan je povinen předložit další doklady osvědčující skutečnosti potřebné **k odstranění případných rozporů** zjištěných při vyhotovování žádosti o vydání občanského průkazu mezi údaji v žádosti a údaji vedenými v informačních systémech veřejné správy.

Fotografie pro vydání dočasného občanského průkazu musí mít tyto náležitosti

- Má hladký povrch a je v barevném provedení. Je obdélníkového tvaru o rozměrech 35 mm x 45 mm, postavená na kratší stranu, s rovnými nebo zaoblenými rohy s poloměrem $r = 3 \text{ mm} \pm 0,5 \text{ mm}$, o tloušťce od 0,13 mm do 0,27 mm.
- Zobrazuje hlavu a horní část ramen zobrazované osoby, a to v předním čelném pohledu. Pohled zobrazované osoby směřuje do objektivu.
- Odpovídá podobě zobrazované osoby v době podání žádosti. Pohled přes rameno, pootočená nebo nakloněná hlava nejsou přípustné. Zobrazovaná osoba musí mít neutrální výraz a zavřená ústa, oči musí být otevřené a nesmí být překryté vlasy. Brýle osoby na fotografii nesmí zakrývat oči a vytvářet odlesky. Pokrývka hlavy z náboženských nebo zdravotních důvodů nesmí na obličej vytvářet stíny.
- Mezi horním okrajem hlavy a horním okrajem fotografie je vzdálenost minimálně 2 mm. Výška obličejové části hlavy, která je tvořena vzdáleností od očí k bradě, je minimálně 13 mm.

Pozadí za zobrazovanou osobou je bílé až světlemodré, popřípadě světlešedé barvy, přičemž je přípustný plynulý přechod těchto barev. Fotografie je bez odlesků, které by skryly nebo výrazně změnily charakteristické identifikační znaky osoby, jimiž jsou zejména tvar a umístění obočí, očí, nosu, úst, brady a celkový tvar obličeje. Nelze provádět retuše ani jiné úpravy negativu ani pozitivu fotografie, popřípadě digitální fotografie osoby, ani jejího tisku.

Formuláře

Žádost o vydání občanského průkazu s biometrickými údaji **pořizuje v elektronické podobě** úředník s využitím údajů vedených v informačních systémech a občan ji podepíše přes tablet.

Formuláře žádosti o vydání dočasného občanského průkazu jsou k dispozici u všech obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Lze použít i žádost na formuláři (xlsx.) <https://www.mvcr.cz/clanek/formulare-ke-stazeni-736999.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Převzetí občanského průkazu

Kde lze občanský průkaz převzít

- občanský průkaz převezme občan **u obecního úřadu obce s rozšířenou působností**, u kterého byla podána žádost o vydání občanského průkazu; občanský průkaz vydávaný ve lhůtě 30 dnů lze za správní poplatek převzít i u jiného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který občan uvede v žádosti;
- občanský průkaz vydávaný ve zkrácené lhůtě v pracovních dnech **do 24 hodin** lze převzít **pouze u Ministerstva vnitra** na adrese Praha 4, Na Pankráci 72;
- občanský průkaz vydávaný ve zkrácené lhůtě **do 5 pracovních dnů** lze převzít **u obecního úřadu obce s rozšířenou působností**, u kterého byla podána žádost o vydání občanského průkazu **nebo u Ministerstva vnitra** na adrese Praha 4, Na Pankráci 72.

Občanský průkaz mohou převzít tyto osoby

- občan starší 15 let,
- za občana mladšího 15 let zákonný zástupce, poručník, opatrovník, pěstoun, osoba, které byl občan mladší 15 let svěřen do osobní péče, nebo ředitel zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ředitel zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- za občana staršího 15 let, kterému byl jmenován opatrovník z důvodu, že mu jeho zdravotní stav působí obtíže při hájení jeho práv, přebírá občanský průkaz tento opatrovník, umožňuje-li to rozsah jeho působnosti,
- za občana staršího 15 let může občanský průkaz převzít člen domácnosti, jehož oprávnění k zastupování občana bylo schváleno příslušným orgánem veřejné moci;
- zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem, nemůže-li se žadatel osobně dostavit k převzetí z důvodu omezení na osobní svobodě, z dlouhodobých zdravotních důvodů nebo z jiného závažného důvodu.

Při převzetí nového občanského průkazu je občan povinen **odevzdat dosavadní** občanský průkaz, který správní orgán znehodnotí. **Požádá-li** o to občan, správní orgánu mu **znehodnocený občanský průkaz ponechá**.

Poplatky a termíny

Poplatky:

Přijetí žádosti o vydání občanského průkazu ve lhůtě **do 24 hodin pracovního dne:**

- při podání žádosti a převzetí u Ministerstva vnitra - **1000,- Kč**
- při podání žádosti u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **500,- Kč**
- při převzetí u Ministerstva vnitra, pokud byla žádost podána u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **500,- Kč**

- občanům mladším 15 let:

- při podání žádosti a převzetí u Ministerstva vnitra - **500,- Kč**

- při podání žádosti u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **250,- Kč**
- při převzetí u Ministerstva vnitra, pokud byla žádost podána u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **250,- Kč**

Přijetí žádosti o vydání občanského průkazu ve lhůtě **do 5 pracovních dnů**:

- při podání žádosti a převzetí u Ministerstva vnitra - **500,- Kč**
- při podání žádosti u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **250,- Kč**
- při převzetí u Ministerstva vnitra, pokud byla žádost podána u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **250,- Kč**
- při podání žádosti a převzetí u stejného obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **500,- Kč**

- občanům mladším 15 let:

- při podání žádosti a převzetí u Ministerstva vnitra - **300,- Kč**
- při podání žádosti u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **200,- Kč**
- při převzetí u Ministerstva vnitra, pokud byla žádost podána u obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **100,- Kč**
- při podání žádosti a převzetí u stejného obecního úřadu obce s rozšířenou působností - **300,- Kč**

Přijetí žádosti o vydání dočasného občanského průkazu bezprostředně po nabytí státního občanství České republiky:

- občanům, kteří dosáhli věku 15 let – **200,- Kč**
- občanům mladším 15 let - **100,- Kč**

Přijetí žádosti o vydání občanského průkazu občanu mladšímu 15 let - **100,- Kč**

Přijetí žádosti o vydání občanského průkazu občanu staršímu 15 let, který nemá trvalý pobyt na území České republiky - **200,- Kč**

Přijetí žádosti o vydání občanského průkazu za občanský průkaz poškozený, zničený, ztracený, odcizený, zneplatněný z důvodu nebezpečí zneužití dat pro elektronické využití občanského průkazu nebo obsahující neoprávněně provedené zápisy - **200,- Kč**

Přijetí žádosti o vydání občanského průkazu z jiného osobního důvodu v době delší než půl roku před uplynutím platnosti dosavadního občanského průkazu - **200,- Kč**

Umožnění převzetí občanského průkazu u obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který občan uvedl v žádosti - **100,- Kč**

Opravné prostředky a sankce

Proti rozhodnutím ve věcech občanských průkazů lze podat odvolání, pokud to zákon o občanských průkazech a správní řád umožňují, a to proti rozhodnutí o skončení platnosti občanského průkazu nebo proti rozhodnutí o přestupku na úseku občanských průkazů.

Sankce

Občan, který nesplnil povinnost nebo porušil zákaz stanovený zákonem o občanských průkazech, se dopouští přestupku podle § 65 zákona o občanských průkazech.

Přestupku se dopustí ten, kdo:

1. úmyslně poškodí, zničí, odcizí nebo zneužije občanský průkaz,
2. poruší zákaz odebírat občanský průkaz při vstupu do objektů nebo na pozemky,
3. poruší zákaz přijímat občanský průkaz jako zástavu,
4. poruší zákaz pořizovat kopii občanského průkazu bez souhlasu držitele občanského průkazu,
5. poruší zákaz provádět v občanském průkazu zápisy, změny nebo opravy,
6. nepožádá o vydání nového občanského průkazu ve lhůtě **do 30 dnů** ode dne,
 - ve kterém dosáhl věku 15 let,
 - nabytí plné svéprávnosti poté, co byla jeho svéprávnost omezena rozhodnutím soudu, nebo

- ohlásil změnu místa trvalého pobytu po ukončení pobytu v cizině,
- 7. nepožádá o vydání nového občanského průkazu ve lhůtě **do 15 dnů** ode dne, ve kterém došlo ke skončení platnosti jeho dosavadního občanského průkazu z důvodu
 - uplynutí doby v něm uvedené,
 - ohlášení jeho ztráty, odcizení, zničení nebo nebezpečí zneužití,
 - nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu,
 - nabytí právní moci rozhodnutí o skončení platnosti občanského průkazu,
- 8. nepožádá o vydání nového občanského průkazu ve lhůtě **do 60 dnů (15+45)** ode dne,
 - ohlášení změny místa trvalého pobytu,
 - nabytí právní moci rozhodnutí o změně jména nebo příjmení,
 - nabytí právní moci rozhodnutí o změně rodného čísla,
 - změny pohlaví,
 - změny rodinného stavu nebo registrovaného partnerství, je-li tento údaj zapsán v občanském průkazu
 - ve kterém nabytí státní občanství České republiky,
- 9. poruší povinnost chránit občanský průkaz před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo nebezpečím zneužití,
- 10. nepřevezme občanský průkaz,
- 11. neodevzdá nebo nepředloží občanský průkaz ke znehodnocení.

Za přestupek uvedený v bodech 1., 2., 3., 4., 5., 9. a 11. lze uložit pokutu do 10 000 Kč, za přestupek v bodech 6., 7., 8. a 10. lze uložit pokutu do 15 000 Kč.

Pokud občan nemá v občanském průkazu zapsán údaj o rodinném stavu nebo registrovaném partnerství, nemá povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu při změně tohoto údaje a nedopouští se tedy přestupku.

Občané, kteří se zdržují delší dobu mimo Českou republiku a skončí jim platnost občanského průkazu, si mohou požádat o vydání nového občanského průkazu až po návratu z ciziny.

Skutečnost, že se zdržovali dlouhodobě v cizině a nemohli tak splnit povinnost výměny občanského průkazu, bude třeba prokázat úřadu příslušnému k vydání občanského průkazu, neboť nesplnění povinnosti provést výměnu občanského průkazu po skončení jeho platnosti je přestupkem. Dlouhodobý pobyt v cizině lze prokázat např. dokladem o studiu, pracovní smlouvou, nájemní smlouvou, razítky v cestovním pasu.

Další informace

Skončení platnosti občanského průkazu

Platnost občanského průkazu skončí:

- uplynutím doby v něm uvedené,
- ohlášením jeho ztráty, odcizení, zničení nebo nebezpečí zneužití,
- dnem nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu,
- ohlášením ukončení trvalého pobytu na území České republiky,
- pozbytím státního občanství České republiky,
- úmrtím nebo dnem nabytí právní moci rozhodnutí o prohlášení za mrtvého,
- převzetím nového občanského průkazu,
- odevzdáním nalezeného občanského průkazu,
- dnem nabytí právní moci rozhodnutí o skončení platnosti občanského průkazu (např. z důvodu poškození občanského průkazu, podstatné změny podoby).

Platnost občanského průkazu **skončí** uplynutím **45 dnů ode dne**

- ohlášení změny místa trvalého pobytu,
- nabytí právní moci rozhodnutí o změně jména nebo příjmení,
- nabytí právní moci rozhodnutí o změně rodného čísla,
- změny pohlaví,
- změny rodinného stavu, pokud je rodinný stav uveden v občanském průkazu.

Časté dotazy:

Kdy lze žádat o výměnu neplatného občanského průkazu?

Doporučujeme požádat o vydání nového občanského průkazu alespoň 30 dnů před uplynutím platnosti, abyste neměli problémy s prokazováním totožnosti. Bezplatně lze požádat až půl roku před uplynutím platnosti občanského průkazu.

S čím se občan může obrátit na obecní úřady obcí s rozšířenou působností, Policii České republiky a zastupitelské úřady České republiky v zahraničí po vydání občanského průkazu?

1. U obecního úřadu obce s rozšířenou působností lze:

- ohlásit ztrátu, odcizení, poškození, zničení nebo nebezpečí zneužití občanského průkazu;
- odevzdat nalezený občanský průkaz nebo občanský průkaz zemřelého občana anebo prohlášeného za mrtvého; (ohlásit ztrátu nebo odcizení občanského průkazu může občan rovněž Ministerstvu vnitra v případě, že současně podává žádost o vydání občanského průkazu ve zkrácené lhůtě);
- odevzdat neplatný občanský průkaz (např. jestliže občan ukončil trvalý pobyt na území České republiky, pozbyl státní občanství České republiky).

2. Policii České republiky lze ohlásit ztrátu, odcizení nebo nález občanského průkazu.

3. Zastupitelskému úřadu České republiky v zahraničí lze ohlásit ztrátu nebo odcizení občanského průkazu.

Evidence občanských průkazů

Údaje o vydaných občanských průkazech a jejich držitelích jsou vedeny v agendovém informačním systému evidence občanských průkazů po dobu 15 let ode dne skončení platnosti občanského průkazu. Tyto údaje byly zpracovány pro účely vydávání občanských průkazů, k vedení jejich evidence a k poskytování těchto údajů oprávněným subjektům na základě zvláštních zákonů. Zjistí-li subjekt údaje, že údaje jsou nepřesné, může požádat o vysvětlení, popř. provedení opravy.

Poskytování údajů z evidence občanských průkazů

Ministerstvo vnitra poskytne údaje vedené v evidenci občanských průkazů jinému subjektu za podmínek a v rozsahu stanovených jiným právním předpisem nebo na jeho základě.

Poskytování údajů občanům

Obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo Ministerstvo vnitra poskytne občanovi údaje, které se o něm vedou v evidenci občanských průkazů (s výjimkou biometrických údajů). Za poskytnutí údajů se platí správní poplatek. Žádost lze podat dvěma způsoby:

1. písemně

V žádosti občan uvede:

- jméno a příjmení,
- datum narození,
- místo trvalého pobytu,
- číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu,
- rozsah požadovaných údajů.

Žádost musí být opatřena úředně ověřeným podpisem občana. Úředně ověřený podpis se nevyžaduje, pokud občan předloží svou žádost osobně, podepíše ji před úřední osobou obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo Ministerstva vnitra a předloží zároveň svůj občanský průkaz nebo cestovní pas.

Za občana mladšího 15 let může žádost podat zákonný zástupce, popřípadě jiné osoby oprávněné podat žádost o vydání občanského průkazu.

Za občana staršího 15 let, kterému byl jmenován opatrovník z důvodu, že mu jeho zdravotní stav působí obtíže při hájení jeho práv, žádá tento opatrovník, umožnuje-li to rozsah jeho působnosti.

Za občana staršího 18 let může požádat člen domácnosti, jehož oprávnění zastupovat bylo schváleno příslušným orgánem veřejné moci.

Za občana může požádat o poskytnutí údajů zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem držitele občanského průkazu.

2. v elektronické podobě

Žádost se podává na **formuláři** stanoveném Ministerstvem vnitra. Není-li žádost doručena prostřednictvím datové schránky, je třeba ji podepsat uznávaným elektronickým podpisem.

Kde získáte bližší informace

U obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Právní úprava

- zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech
- vyhláška č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

Doplňující zákony a předpisy

- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů